

Farlige drømme

Tekst: Holger Drachmann, 1877-79

Melodi: Peter Lorenzen, 2016

1. Der blev stille i stuen, da festen var endt;
hvor *hun* havde sunget, stod et tavst instrument.

Der gemte sig slumrende toner deri;
hun kunne dem vække. Nu var det forbi.

2. I stagen stod lysene næsten brændt ned,
et vaklende skær over glassene gled.
Her suged' din læbe den livfulde glød;
jeg føler kun glassets forstenede død.

3. O, kunne du komme tilbage igen!
Jeg stillede vinen på bordene hen;
jeg lyste med fakler vor natlige fest,
jeg satte dig højbords, mig selv som din gæst.

4. Så sang du til tonernes bølgende slag.
Jeg sad for din fod, til det gryed' ad dag.
Så bar mine favnende arme dig hjem, -
hvis ikke du døde forinden i dem.

5. Der blev stille i stuen. Festen var endt.
Der stod kun et støvet, forstemt instrument.
Som låg for en kiste smak klappen i ...!
O, Gud være lovet: Forbi, forbi!

En ung Holger Drachmann, 1872, 26 år gammel.
Det Kgl. Bibliotek, Billedsamlingen.

En af Drachmanns muser hed Polly Josephine Culmsee (1850 – 1900). Han havde allerede truffet hende i sin pure ungdom hos familien Culmsee på godset Havreholm i Nordsjælland. (Se foto side 59).

Her kom han tit og ofte, ikke mindst fordi der var hele syv dejlige døtre, som han på skift var forelsket i. Men det var nok trods alt Polly, han dengang var mest interesseret i.

En aften forlovede Polly sig imidlertid med en af Drachmanns rivaler. Drachmann optrådte da ganske overstadigt, og med hatten i hånden skulle han efter sigende have deklameret:

”Ja, så har jeg vist ikke mere at gøre her.
God nat!”.

Og med sin veludviklede sans for dramatik forlod han selskabet ved at åbne vinduet, stige op i vindueskarmen og springe ud i mørket. Vinduet sad i første sals højde, men Drachmann slap dog uskadt fra springet.

Polly var meget optaget af det dansk-tyske grænsespørgsmål, og det var i høj grad medvirkende til, at også Drachmann fandt interesse for det. Vi har allerede under "De sønderjyske piger" omtalt hans færden i den daværende grænseby Kolding og hans rejser herfra til det tabte Sønderjylland.

Drachmann og Polly havde et kortvarigt, men hektisk og meget turbulent forhold – ikke mindst fordi Polly allerede var gift med en ældre mand, proprietær Charles William Thalbitzer. Hun forlod dog begge de to mænd, for efterfølgende at gifte sig med den tredje: Dr. Theorin, en svensk læge fra Malmø. Det var ovenikøbet Drachmann selv, som havde introduceret de to for hinanden.

Dette ægteskab varede imidlertid heller ikke længe.

Drachmann og Polly fik i øvrigt et barn sammen, Gerda, mens Polly var gift med Thalbitzer. Det lykkedes dog for Drachmann og Polly at holde det hemmeligt, og Thalbitzer troede i lang tid, at han var faderen. Gerda blev da også døbt Thalbitzer til efternavn. Senere, da Drachmann var blevet gift med Pollys søster, Emmy, adopterede han Gerda, som efter Pollys skilsmisse fra Thalbitzer havde været anbragt på børnehjem et års tid. Jo, kærligheden bølgede frem og tilbage, og familietilhørsforholdene var ganske komplicerede – også dengang.

Bruddet med Polly gav Drachmann et voldsomt nervesammenbrud, og som følge af dette smertelige tab skrev han digtet "Farlige drømme". Det udkom kort efter i melodramaet "Tannhäuser" fra 1877, med fire vers.

Her begræder han tabet af Polly og drømmer farlige drømme om, at hun nok vil komme tilbage til ham.

Havreholm Slot.
Det Kgl. Bibliotek: "Danmark set fra luften - før Google".
Foto: Sylvest Jensen Luftfoto, 1946.

Men – tiden læger mange sår, og et par år efter dukker digtet "Farlige drømme" op igen i en ny digtsamling, "Ranker og roser" fra 1879 – men nu er der føjet et femte vers til. For Drachmann havde i mellemtiden fundet trøst hos ny kvinde, nemlig Pollys lillesøster Emmy.

Emmy kom ofte og plejede og opmuntrede Drachmann i hans sorg, og det endte altså med, at Emmy blev hans anden hustru.

I sit nye ægteskab kunne han så se tilbage på sit turbulente og opslidende forhold til Polly, og han kunne nu glæde sig over, at være kommet helskindet ud af det.

For, som han jo slutter det femte og nye vers: "O, Gud være lovet: Forbi, forbi!"

Forholdet til Polly havde – på trods af alt det inspirerende og dejlige – også været meget hårdt for ham. Så derfor digtede han det sidste vers, hvori han ånder lettet op.

Polly var nu et afsluttet kapitel i hans liv, men det påvirkede hans digtning i lang tid fremover, måske de næste 8 - 10 år.

Polly var nok Drachmanns største og mest smertelige kærlighed.